

кандидат економічних наук, доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТІЙКИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

Стратегічна стійкість підприємств забезпечується ефективними управлінськими рішеннями, які обумовлюються чіткими стратегічними намірами, наявністю здатностей до їх реалізації, необхідним інформаційним забезпеченням. Формування та розвиток стратегічного управлінського обліку може сприяти вирішенню проблеми формування та подання інформації при оцінювання стратегічної стійкості підприємств.

Питанням інформаційно-аналітичного забезпечення управління стійким розвитком підприємств присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких І. Ансофф [1], В. Галушко [2], С. Голов [3], А. Пилипенко [4] та ін. Стійкий розвиток підприємства визначається можливостями підприємства адаптуватися до впливів зовнішнього середовища на основі вибору найбільш обґрунтованих управлінських дій в інтересах самого підприємства і суспільства в цілому. При цьому необхідно враховувати, що підприємство - це складна система, яка володіє внутрішньою цілісністю, має свої внутрішні зв'язки, так і зв'язку із зовнішнім середовищем. Вирішення завдань обліково-аналітичного забезпечення управління стратегічною стійкістю підприємства може бути отримано в системі стратегічного управлінського обліку, тому що: по-перше, така система орієнтована на збір стратегічно важливої інформації фінансового і нефінансового характеру; по-друге, система функціонує у тісній взаємодії з фахівцями вищої ланки, що дозволяє акумулювати їх знання; по-третє, з'являється можливість вирішення слабо формалізованих задач з залученням відповідного інструментарію.

Методичний підхід до оцінювання стратегічної стійкості підприємства структурно включає в себе наступні етапи.

Етап 1 – підготовчий (розробка методичного інструментарію оцінювання стратегічної стійкості підприємства). 1. Формування агрегованих показників стратегічної стійкості (I_i). Агреговані показники визначаються підприємством самостійно залежно від складових стратегічної стійкості відповідно до концепції збалансованості. 2. Збір, аналіз і обробка фактичних даних, що формують банк вхідної інформації для оцінювання стратегічної стійкості. 3. Формування переліку показників для оцінювання агрегованих показників за складовими стратегічної стійкості підприємства (x_j). Склад та кількість показників для оцінки визначається підприємством самостійно відповідно до концепції збалансованості.

Етап 2 – аналітичний (здійснення аналітичних процедур з метою визначення інтегральної оцінки стратегічної стійкості підприємства). 4. Визначення базової терм-множини (T) лінгвістичними змінними для вибраних показників. 5. Визначення вагомих значень (r_j) j -го показника ($j=1..n$) за ступенем важливості на формування i -го агрегованого показника ($i=1..z$) стратегічної стійкості (I_i). В основу визначення вагомих значень покладений метод експертного оцінювання. 6. Розпізнавання рівнів належності вибраних показників, для чого будуються функції належності $\mu_A(x)$. 7. Введення набору вузлових точок (α_k), які визначають максимум функції належності для кожної лінгвістичної змінної базової терм-множини $T(\mu_{jk}(x_{kj}))$.

Етап 3 – оцінювання. 8. Розрахунок агрегованих показників стратегічної стійкості. 9. Оцінювання рівня стратегічної стійкості підприємства за визначеними напрямками, $g(I_i)$.

Вибір методу оцінювання стратегічної стійкості залежить від точності одержуваних оцінок, складності проведених обчислень, інтуїтивного розуміння алгоритму розрахунків та інших факторів, що забезпечують зручність у практичному застосуванні методу. Так, у багатьох роботах стверджується, що нечітко-множинний інструментарій у багатьох випадках простіше імовірнісних

методів. Навіть дослідники, які стверджують спорідненість двох підходів, вказують, що теорія нечітких множин може бути більш доступною для практичного використання.

Перевага даного методу полягає в можливості отримання результуючого значення, що визначається як середньозважена за всіма вибраними показниками, з одного боку, і за усіма якісними рівнями цих показників, з іншого боку. Запропонований метод дозволяє включати в модель поряд з фінансовими показниками нефінансові. При цьому формалізація процесу оцінювання, з одного боку, уможливить коректне використання аналітичних прийомів на основі збалансованого підходу, з іншого – підвищить обґрунтованість та надійність стратегічних управлінських рішень із забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємств.

Проведені дослідження засвідчують, що застосування запропонованої методики в практичній діяльності вітчизняних підприємств підвищить аналітичні можливості діагностики та забезпечить здійснення багаторівневого оцінювання стратегічної стійкості підприємств. Таким чином, отримують свій подальший розвиток принципи повноти та релевантності звітних даних, за рахунок того, що поряд з відомостями поточного або загального характеру в ній з'являються дані про можливості і загрози для підприємства.

Література:

1. Ансофф И.Н. Стратегический менеджмент: классическое издание [Текст] / И. Ансофф. – СПб.: Питер, 2011. – 344 с.
2. Галушко В. Б. Механізм забезпечення стратегічної стійкості підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / В. Б. Галушко / Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2010. – 20 с.
3. Голов С.Ф. Управлінський облік [Текст] / С.Ф. Голов. – 3-тє вид. – К.: Лібра, 2006. – 704 с.
4. Пилипенко А.А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства : наукове видання [Текст] / А.А. Пилипенко. – Х.: ХНЕУ, 2007. – 276 с.